

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ЯК СУЧАСНА СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЇ

Ройко Н.В., Старченко І.І., Филенко Б.М., Проскурня С.А., Прилуцький О.К.

Українська медична стоматологічна академія

Вступ. Підготовка висококваліфікованого та конкурентно спроможного спеціаліста, як основна задача вищої медичної школи, потребує глибокого засвоєння студентами фундаментальних базових предметів та клінічних дисциплін з урахуванням сучасних досягнень медичної науки. Важливу роль в інтеграції теоретичних знань студентів при уже безпосередньому входженні в клініку відіграє патологічна анатомія, яка розкриває матеріальний субстрат хвороби.

Основна частина. На кафедрі патологічної анатомії з секційним курсом Української медичної стоматологічної академії проводиться постійне удосконалення викладання дисциплін «Патоморфологія» та «Секційний курс» з урахуванням профілізації викладання відповідно до спеціальності [3, 6].

Сучасна модель випускника медичного вузу передбачає його здатність і готовність володіти комп'ютерною технікою, отримувати інформацію з різних джерел, працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах, застосовувати можливості сучасних інформаційних технологій для вирішення професійних завдань [2]. Однією з основних завдань викладання патологічної анатомії в медичному вузі є формування у студентів розуміння того факту, що всі реакції організму здійснюються на матеріальній основі, розвиваються відповідно певним біологічним закономірностям, а основним принципом життєдіяльності є єдність структури і функції [4]. Необхідно переконливо продемонструвати майбутньому лікарю матеріальний субстрат і механізм розвитку хвороби, взаємозв'язок її морфологічних і клінічних проявів, можливу динаміку захворювання, а також послідовність процесів при одужанні або смерті хворого. У зв'язку з цим, специфіка вивчення дисципліни «Патоморфологія» передбачає засвоєння значного обсягу теоретичної інформації, просторове уявлення окремих анатомічних утворень, особливостей анатомо-топографічних взаємовідносин і обов'язкове вивчення патологічних процесів і нозологічних форм відразу на трьох морфологічних рівнях: макроскопічному, клітинному і ультраструктурному.

Для поліпшення якості освітнього процесу при проведенні практичних занять нами використовується поєднання комп'ютерних технологій і елементів традиційного викладання дисципліни з оформленням самостійної аудиторної роботи в робочому зошиті, куди студенти вносять опис вивчених препаратів і замальовують мікроскопічні зміни в органах, записують коротко теоретичні дані з теми заняття і вирішують ситуаційні задачі. Попередньо обговорення матеріалу практичної частини заняття супроводжується мультимедійною презентацією. Кожна презентація включає дефініції, принципи побудови медичних термінів, класифікації, схематичні зображення патогенезу досліджуваних процесів і захворювань, фотографії патологічно змінених органів, мікропрепарати. Використання в презентації зображень нормальної будови органів допомагає студентам швидко згадати потрібні фрагменти гістології та анатомії людини. Обов'язковим компонентом заняття є введення клінічних аспектів в теоретичну основу досліджуваного матеріалу з виділенням специфічного

симптомокомплексу з обговоренням способів його диференціальної діагностики. Рішення ситуаційних завдань в такому форматі знайомить з клінічними діагностичними методами, забезпечує оволодіння студентами морфологічними методами, демонструє затребуваність знань гістологічної техніки і розвиває здатність під час вирішення певної задачі враховувати всі грані проблеми. Даний методичний підхід більш ефективно сприяє формуванню клінічного діагностичного мислення студента [1, 5]. Досвід застосування електронних технологій при вивченні патологічної анатомії показав, що при цьому заняття проходять набагато активніше, цікавіше і для студентів, і для викладачів. Значний банк цифрових фотографій і їх висока роздільна здатність значно полегшують викладачеві пояснення матеріалу – зображення яскраві, великі, є можливість привернути увагу студентів і спільно з групою детально обговорити і наочно вивчити особливості патологічних процесів.

Слухачі з великим інтересом вивчають і обговорюють мікропрепарати на великому екрані, ніж при індивідуальній роботі з мікроскопом. Частина студентів вважають за краще ведення робочого зошита в електронному форматі. Комп'ютерні технології дозволяють використовувати в контрольних завданнях зображення патологічних процесів з відповідною розміткою і питаннями. Поточний контроль у вигляді завдань у тестовій формі, супроводжуваних мікро- і макрофотографіями, студенти сприймають як ігрову форму роботи, відчують менший стрес від контролю і з підвищеним інтересом вивчають навчальну літературу для самоконтролю по завершенні тестування, що значно збільшує ефективність практичного заняття.

З метою оптимізації самостійної роботи і стимулювання мотивації до навчальної діяльності на кафедрі для самопідготовки студентів створено електронний атлас мікропрепаратів українською, російською та англійською мовами. Впровадження даного видання є корисним для студентів, які отримують можливість використання «кишенькового атласу», який можна легко завантажити на мобільний телефон або будь-який гаджет. Таким чином, кожен студент знаходить територіальну та часову незалежність в процесі самостійної позааудиторної роботи при підготовці до практичного заняття, підсумкового контролю та семестрової підсумкової атестації.

Висновки. На нашу думку, впровадження в освітній процес комп'ютерних технологій полегшує працю викладачів, допомагає студентам ефективніше освоювати величезний обсяг важкодоступного матеріалу, необхідного для успішного оволодіння предметом, розвиває навички використання інформаційних технологій, сприяє вихованню у майбутнього фахівця культури постійного професійного самовдосконалення.

Література.

1. Коровіна Л. Д. Формування логічного мислення – підґрунтя лікарської майстерності / Л. Д. Коровіна, Т. М. Запорожець // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава. – Полтава, 2016. – С. 108–110.

2. Пустовойт Г. Л. Актуальність інноваційних технологій навчання в підготовці сучасного лікаря / Г. Л. Пустовойт, Т. І. Ярмола, Л. А. Ткаченко // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава. – Полтава, 2017. – С. 133–134.

3. Ройко Н. В. Методи оптимізації навчального процесу на кафедрі патологічної анатомії з секційним курсом ВДНЗУ «УМСА» / Н. В. Ройко, І. І. Старченко, С. А. Проскурня [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної патологічної анатомії : матеріали наук.-практ. конф. – Київ, 2017. – С. 90–91.

4. Соколенко В.М. Формування професійної компетентності майбутніх лікарів під час вивчення фізіології /

В.М. Соколенко, Л.Е. Весніна, Н.М. Федотенкова // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2019. – С. 214–215.

5. Соколенко В.М. Формування клінічного мислення при вивченні фундаментальних дисциплін як елемент підвищення якості освіти / В.М. Соколенко, Л.Е. Весніна // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах: матеріали наук.-практ. конф. – Полтава, 2018. – С. 222–223.

6. Филенко Б. М. Профілізація викладання секційно-біопсійного курсу на стоматологічному факультеті / Б. М. Филенко, С. А. Проскурня, Н. В. Ройко // Вісник проблем біології і медицини. – 2015. – Вип.3, Т. 1 (122). – С. 63–65.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВИШІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ФІЗИКИ ДІАГНОСТИЧНОГО ТА ЛІКУВАЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ

Рудяк Ю.А., Дідух В.Д., Ладика Р.Б., Паласюк Б.М., Багрій-Заяць О.А., Горкуненко А.Б., Майхрук З.В., Гвоздецька І.С., Сімкар О.А.

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

Вступ. З 2013 року на новоствореній кафедрі медичної фізики діагностичного та лікувального обладнання проводиться принципово відмінна від загальноприйнятої у медичних вузах України та світу підготовка студентів-медиків. Метою нового підходу, у вищих навчальних закладах якого стояв тодішній ректор чл.-кор. НАМН України, проф. Л.Я. Ковальчук, було наближення теоретичної підготовки майбутніх лікарів до практичних потреб клінічної практики у сенсі роботи із сучасним високотехнологічним медичним обладнанням.

Основна частина. Для кращого розуміння студентами фізичних основ функціонування лікувального та діагностичного устаткування, разом із відділом віртуальних програм університету та при тісній співпраці з викладачами клінічних кафедр, викладацьким складом кафедри було створе-

но 55 віртуальних тренажерів. Крім цього, у педагогічному процесі широко використовуються навчальні відеофільми.

Медичне обладнання було поділено на 6 базових груп, згідно фізичних принципів їх функціонування. Було розроблено експериментальну навчальну програму, орієнтовану на 6 циклів вивчення дисципліни. За 6 років вже одержано досить вагомих досвід. Написано 5 навчальних посібників на українській та англійській мовах, з грифом міністерства охорони здоров'я. Уже перші випускники нашого університету ввійшли у самостійне лікарське життя, пройшовши таку підготовку.

Висновок. Можна стверджувати, що реалізовано принципово новий підхід викладання фізики у медичному виші, який наближує його до практичних потреб медичної практики.

САМОСТІЙНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ»

Савка Ю.М., Сливка Я.І., Поляк-Митровка І.І., Савка Г.С.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Вступ. Підготовка конкурентоспроможних висококваліфікованих медичних фахівців в умовах кредитно-модульної системи вимагає від вищих навчальних закладів все більшого удосконалення якості освіти, впровадження нових шляхів ефективної організації навчального процесу. Невід'ємною складовою здобуття якісної освіти є самостійна та індивідуальна робота студентів, метою якої є формування навичок планування, систематизації пошуку інформації, уміння самостійно здобувати знання та переносити їх у практичну діяльність [1, 2].

Основна частина. Якість індивідуальної роботи студента при вивченні курсу за вибором «Вікова фізіологія» оцінюється за підготовкою індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Студент самостійно вибирає з переліку тем завдання, готує презентацію, доповідає на практичному занятті, відповідає на питання. Критеріями оцінки ІНДЗ є обґрунтування актуальності, формування мети та завдання дослідження, огляд першоджерел, ви-

кладення матеріалу та аналіз дослідження, якість оформлення доповіді у вигляді презентації.

Висновок. Самостійна та індивідуальна робота студентів формує навички та уміння, що сприяють засвоєнню прийомів пізнавальної діяльності, а виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань передбачає створення умов для розкриття творчих та наукових здібностей студентів.

Література

1. Шлімкевич І.В. Організація самостійної роботи студентів у вищих медичних закладах в умовах кредитно-модульної системи навчального процесу / Шлімкевич І.В. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 6. – С. 64–66.

2. Гризюк Л. К. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / Л.К. Гризюк, М.В. Сірук // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – 2011. – № 17. – С. 9–14.